

เลขที่การคณะกรรมการกฤษฎีกา

เลขที่การคณะรัฐมนตรี

๓๐ มีนาคม ๒๕๕๓

ปัญหาการจัดการตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการเรื่องราวร้องทุกข์

เรียน เลขที่การคณะรัฐมนตรี

ตามบันทึกที่ ๒๓๑๗/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๓ ทาหรือข้อสงสัยใน มาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ว่า ในกรณีที่คำวินิจฉัยของ คณะกรรมการเรื่องราวร้องทุกข์ขัดแย้งกับความเห็นของกระทรวงเจ้าของเรื่อง กฎหมายมีความมุ่ง หมายที่จะให้นายกรัฐมนตรีจัดการตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการหรืออย่างไร และถ้า นายกรัฐมนตรีไม่เห็นพ้องด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการหรือกระทรวงเจ้าของเรื่อง นายกรัฐมนตรีจะให้จัดการไปตามความเห็นของนายกรัฐมนตรีจะได้หรือไม่ ความพิสดารแจ้งอยู่ แล้วนั้น

ข้าพเจ้าได้พิจารณาแล้ว ขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

๑. พระราชบัญญัติเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่กำหนดให้มีคณะกรรมการ พิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์ขึ้นนั้น ก็เพื่อพิจารณาปลดเปลื้องทุกข์ร้อนของบุคคล คณะกรรมการ พิจารณาถึงความสมควรที่จะปลดเปลื้องทุกข์ให้ได้บ้างอย่างไรเท่านั้น คำวินิจฉัยของ คณะกรรมการไม่มีผลบังคับผู้ใดได้ เช่นจะบังคับให้นายกรัฐมนตรีต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของ คณะกรรมการหรือให้เจ้ากระทรวงต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการก็ได้ เพราะ คณะกรรมการนี้ไม่ใช่ศาล และในพระราชบัญญัติเรื่องราวร้องทุกข์เองก็ไม่ได้กล่าวไว้ว่าให้บังคับ ได้

การที่มาตรา ๒๐ ได้บัญญัติไว้ในวรรคต้นว่า เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณา เรื่องราวร้องทุกข์รายใดเป็นอย่างไรแล้ว ให้แจ้งคำวินิจฉัยไปให้นายกรัฐมนตรี และแจ้งให้ผู้เสนอ เรื่องราวร้องทุกข์ทราบภายในกำหนด ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้มีคำวินิจฉัย ก็เพื่อให้ นายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นหัวหน้าคณะรัฐบาลทราบถึงคำวินิจฉัยนั้น และจะได้หาทางที่จะอนุโลมให้ ตามคำวินิจฉัยนั้นได้เพียงใด ซึ่งนายกรัฐมนตรีอาจสั่งการเอง หรือนำเข้าไปปรึกษาใน คณะรัฐมนตรีก็ได้ หรือนายกรัฐมนตรีอาจจะปรึกษากับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเจ้าของเรื่องก็ได้

ตามความในวรรค ๒ ของมาตรา ๒๐ ที่ว่า เมื่อนายกรัฐมนตรีได้รับแจ้งคำ วินิจฉัยของคณะกรรมการแล้ว ได้จัดการไปเป็นประการใด..... ฯลฯ หมายความว่า นายกรัฐมนตรีได้จัดการเรื่องนั้นเป็นอย่างไร ก็ให้แจ้งให้คณะกรรมการทราบด้วย จะได้ว่า เรื่องราวร้องทุกข์นั้นได้ดำเนินการไปถึงผลที่สุดประการใด คณะกรรมการจะได้แจ้งให้ผู้เสนอ เรื่องราวร้องทุกข์ทราบ นายกรัฐมนตรีอาจเห็นพ้องด้วยกับคณะกรรมการหรือไม่เห็นพ้องด้วยก็ได้

นายกรัฐมนตรีจะได้จัดการไปตามความเห็นของนายกรัฐมนตรีก็ได้ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ
ไม่มีผลบังคับนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวงเจ้าของเรื่องได้ตั้งได้เรียนเหตุผลมาแล้วในตอนต้น

๒. การพิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์เป็นการหาทางผ่อนผันให้แก่ผู้ที่ร้องทุกข์
หลักการลงกฎหมายมีเพียงเท่านี้ ถ้าจะให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการนี้มีผลบังคับกับ
นายกรัฐมนตรีได้ก็เท่ากับบังคับรัฐบาลได้ ซึ่งย่อมเป็นไปได้ เพราะเป็นการก้าวล่วงในอำนาจ
บริหาร ในต่างประเทศก็มีหลักทำนองเดียวกัน คือ การพิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์และ
คณะกรรมการวินิจฉัยไปอย่างไรไม่มีผลบังคับรัฐบาลได้ ในฝรั่งเศสมีศาลปกครอง (.....)
ซึ่งเป็นศาลพิจารณาคดีทางปกครองซึ่งคำพิพากษาของศาลนั้นมีผลบังคับกับรัฐบาลได้เหมือนคำ
พิพากษาของศาลยุติธรรม ในประเทศเรายังไม่ได้ตั้งศาลทำนองนี้ขึ้น

๓. เรื่องราวที่มีปัญหาขัดแย้งกันในระหว่างกระทรวงเจ้าของเรื่องกับ
คณะกรรมการพิจารณาเรื่องราวร้องทุกข์นั้น นายกรัฐมนตรีอาจสั่งการได้เด็ดขาดเอง หรือจะ
นำเข้าปรึกษาขอมติเด็ดขาดในคณะรัฐมนตรีก็ได้ คำว่าจัดการไปเป็นประการใด ตามความใน
วรรค ๒ ของมาตรา ๒๐ นั้น ก็เพื่อบังคับไว้ไม่ให้หนึ่งเฉยเสียเท่านั้น ต้องดำเนินการไปอย่างใด
อย่างหนึ่งซึ่งในที่สุดอาจเป็นผลให้นายกรัฐมนตรีสั่งให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ
ได้หรือมิได้ประการใด ถ้าผู้เสนอเรื่องราวร้องทุกข์ไม่พอใจอย่างไรก็อาจนำไปฟ้องร้องยังศาล
ยุติธรรมให้พิจารณาชี้ขาดได้

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา